

FICHE 1: Ik & de anderen

Over meervoudige identiteit, vooroordelen en wat ons verbindt

DOELPUBLIEK: leerlingen vanaf het tweede middelbaar

ACTIVITEITEN:

1. Identiteitscirkel (50')
2. Stickeroefening vooroordelen (50')
3. Inlevingsspel: all that we share (30')

DUUR: 2 à 3 lesuren

MATERIAAL: vermeld bij de activiteiten

Aan de hand van de activiteiten in deze fiche werk je aan een dieper inzicht in enkele centrale thema's en concepten op persoonlijk en interpersoonlijk niveau, zoals meervoudige identiteit, vooroordelen en de impact ervan op onze relaties met anderen. De eigen leefwereld van de leerlingen vormt het vertrekpunt en concrete en ervaringsgerichte oefeningen worden afgewisseld met verdiepende klasgesprekken.

A. Identiteitscirkel

 50 minuten

Doel: Deze oefening maakt de leerlingen ervan bewust dat we allemaal een meervoudige identiteit hebben en dat het frustrerend/pijnlijk is als mensen je beperken tot één aspect van je identiteit en zo in een hokje plaatsen (wat tot uitsluiting leidt).

Risico/gevoeligheid: beperkt, maar de oefening vraagt wel een aanzienlijke openheid van de leerlingen en dus een voldoende veilig klasklimaat.

Materiaal: werkblad identiteitscirkel (in bijlage van deze fiche)

Individueel werk (15')

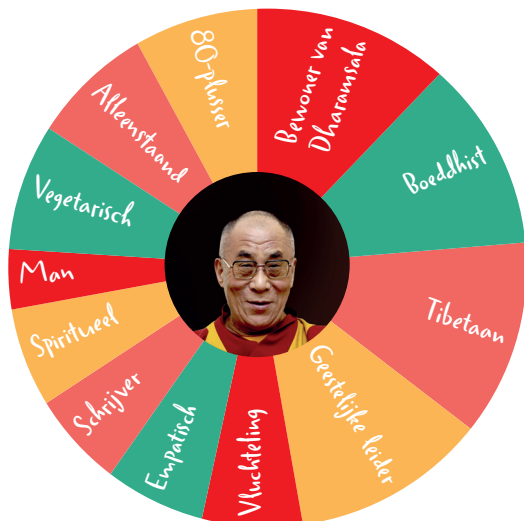
Geef de leerlingen de volgende instructies:

1. **Maak een lijst** van alle dingen die jou maken tot wie je bent. Denk aan zichtbare én minder zichtbare eigenschappen.

Bijvoorbeeld: voetballer, Belg, danst graag, heteroseksueel, broer/zus, muzikkliefhebber, spontaan, zorgend, gelovig, ...

Duid met symbolen aan welke aspecten heel belangrijk (**), belangrijk (+), redelijk belangrijk (+/-) en niet zo belangrijk (-) zijn.

TIP: Je kan ter voorbeeld de identiteitscirkel maken van een fictieve of non-fictieve persoon (bijvoorbeeld: de Dalai Lama).

2. **Verdeel de cirkel** op je werkblad in stukken en schrijf bij elk stuk een aspect van jouw identiteit. Geef de dingen die heel belangrijk zijn een groter stuk, wat iets minder belangrijk is een kleiner stuk.

3. EXTRA: **Teken een tweede cirkel** op de achterkant.

Vraag aan de leerlingen: Zijn er aspecten uit jouw identiteitscirkel (cirkel 1) die jou soms/vaak het gevoel geven “erbij te horen”? Noteer een 2-tal voorbeelden in de cirkel.

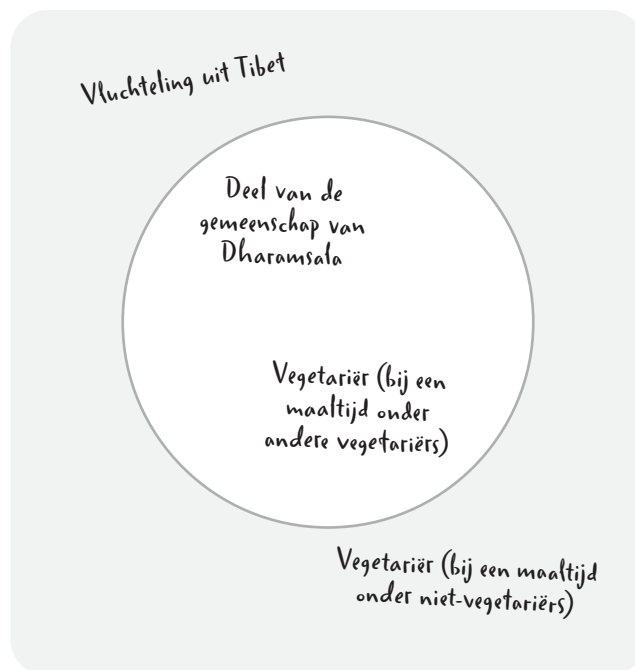
Zijn er ook aspecten die jou soms/vaak het gevoel geven er “niet bij te horen”? Noteer een 2-tal voorbeelden aan de buitenkant van de cirkel.

Sommige eigenschappen kunnen -afhankelijk van je context – zowel aan de binnen – als aan de buitenkant staan. Bijvoorbeeld: als jongere kan ik het gevoel hebben “erbij” te horen als ik onder andere jongeren ben, maar als ik de enige jongere ben in een ouder gezelschap, kan ik me misschien ook een “buitenstander” voelen.

! Leerlingen vinden dit vaak een moeilijke oefening. De oefening kan ook pijnlijk zijn voor leerlingen die tot een minderheidsgroep behoren, zeker als zij hierin alleen zijn binnen de klas.

Help je leerlingen op weg door opnieuw het voorbeeld van de Dalai Lama gebruiken: als Tibetaanse vluchteling in Indië zal hij zich misschien soms een buitenstaander voelen, maar tegelijk zal hij zich misschien ingesloten voelen omdat hij onthaald wordt in een warme gemeenschap. Als vegetariër zal hij zich wellicht meer inge-

sloten voelen wanneer hij met andere vegetariërs een vegetarische maaltijd deelt, dan wanneer hij een maaltijd deelt met niet-vegetariërs:

In groepjes – per 2 en dan per 4 (15')

Geef volgende instructies:

1. (Uitwisseling:) Ga staan bij iemand die je nog niet zo goed kent. Presenteer je cirkel aan elkaar.

TIP: Eventueel kan je een muzikje opzetten: als de muziek stopt gaan de leerlingen bij iemand staan en lichten ze even hun cirkel toe aan elkaar, start de muziek dan lopen ze weer verder, stopt de muziek opnieuw dan gaan ze bij iemand anders staan enz.

2. (Verschillen/gelijkenissen in de klas:) Zoek iemand die heel weinig gelijkenissen heeft met jou, die een heel andere identiteitscirkel heeft (de eerste cirkel). Maak een duo.

Vraag aan de leerlingen: Is het moeilijk om duo's te maken? Zijn er veel verschillen in de klas? Of zijn er net veel gelijkenissen en vind je niemand die echt anders is dan jij?

3. (Van “verschillend” - duo - naar opnieuw “verbonden” - trio/kwartet:) Blijven er mensen over? Ga dan als duo bij die derde persoon staan (per 3). Blijft er niemand over, ga dan bij een ander duo staan (per 4).

Vraag aan de leerlingen: Kan je in je groepje meerdere zaken vinden die in al jullie cirkels voorkomen? Wat verbindt jullie als trio/kwartet?

Klassikale nabespreking in drie stappen (20')

1. Vraag hoe de leerlingen de oefening ervaren hebben:

- ◆ Vond je het moeilijk om je cirkel te maken? [Als leerlingen dit inderdaad moeilijk vonden, kan je aangeven dat dit normaal is. Als jongere ben je volop bezig met het ontwikkelen van je identiteit en uitzoeken wie je bent en wil zijn.]
- ◆ Hoe was het om je klasgenoten beter te leren kennen op basis van deze cirkel? Heb je gemeenschappelijkheden ontdekt die je verrasten?

2. **Vraag:** Waarom stellen we identiteit voor als een taartvorm?

Identiteit is meervoudig.

Ieders identiteit bestaat uit verschillende stukjes of deelidentiteiten. Niemand is 'alleen maar' voetballer, creatieveling, Belg, Europeaan, Vlaming, Koerd, Spanjaard, gamer, enz. Identiteit is een én-én verhaal is, geen of-of verhaal. Iemand kan zich tegelijkertijd (bijvoorbeeld) Belg/Vlaming én (bijvoorbeeld) Marokkaan of Spanjaard voelen.¹

3. Laat je leerlingen luisteren naar de [videogetuigenis van Sham](#)². Zij vluchtte als jongere met haar familie naar België en vertelt hoe het was om hier aan te komen. Vraag aan de leerlingen:

- ◆ Wat vertelt Sham? Hoe keken mensen naar haar? Welk effect had dat op haar?
- ◆ Kan je een verband leggen met de identiteitscirkel?

Vastgepind worden op een deelidentiteit

Als je mensen je beperken tot één aspect van je identiteit (dat jij misschien zelf niet eens zo belangrijk vindt) en de andere aspecten niet erkennen, dan voel je je in een hokje geduwd en/of buitengesloten. Dit kan frustrerend en pijnlijk zijn.

Als er voldoende veiligheid is in je klas, kan je leerlingen uitnodigen om eigen ervaringen te delen:

4. Je hebt misschien zelf ook al eens ervaren dat anderen je vastpinnen op één stuk van je identiteit en/of je het

gevoel gaven er niet bij te horen. Kan je een voorbeeld geven? Welk effect heeft dat?

Verwijs naar de oefening met de tweede cirkel. Respecteert dat leerlingen mogelijk niet willen antwoorden, het gaat namelijk over iets heel persoonlijk.

Erbij horen als basisbehoefte

Als anderen je buitensluiten, kan dit heel hard aanvoelen. Erbij horen is een basisbehoefte van iedereen (cfr. Pyramide van Maslow: belonging).

“I’ve traveled around the world, and what’s so revealing is that, despite the differences in culture, politics, language, how people dress, there is a universal feeling that we all want the same thing. We deeply want to be respected and appreciated for our differences.” — Howard Schultz

¹ Soms wordt identiteit foutief voorgesteld als een of/of verhaal, bijvoorbeeld wanneer iemand de vraag krijgt: voel je je Belg of Marokkaan?

² <https://www.youtube.com/watch?v=148o4MJwjqA>

B. Stickeroefening vooroordelen

 50 minuten

Doel: In deze oefening denken leerlingen na (1) over hun eigen **vooroordelen**, de betekenis van vooroordelen en het feit dat iedereen deze heeft en (2) over de **impact** van vooroordelen. Na de oefening kunnen ze de begrippen 'vooroordelen' en 'discriminatie' uitleggen en het verband ertussen toelichten. Ze beseffen dat ook onbewuste vooroordelen schadelijk kunnen zijn.

Risico/gevoeligheid: Medium, het onderwerp vooroordelen en discriminatie kan gevoelig liggen, zeker bij leerlingen die er regelmatig mee geconfronteerd worden. Waarschuw op voorhand dat deze oefening oncomfortabel kan aanvoelen en dat emoties er mogen zijn. Overloop ook nogmaals de veiligheidsafspraken in overeenstemming met de klas: Wat kan je doen als het even niet meer lukt?

Materiaal:

- ◆ De zeven vooroordelen die je hiernaast terugvindt, uitgeprint op A4 bladen (1 per blad).
- ◆ Stippenstickers in verschillende kleuren waarmee leerlingen kunnen stemmen. (Alternatief: leerlingen laten stemmen door een nummer te noteren)
- ◆ Post-its
- ◆ 4 antwoordfiches met op elk één mogelijk antwoord: (1) NEE!, (2) Niet echt, (3) Ja, (4) JA!

Vorbereiding: Hang de zeven vooroordelen verspreid op in de klas.

Mijn vooroordelen: individueel werk (10')

Geef de leerlingen volgende instructies:

- ◆ Jullie zien verschillende papieren ophangen in de klas. Op elk papier staat een vooroordeel. Het gaat over vooroordelen die heel vaak voorkomen en die je misschien zelf ook regelmatig hebt. Vooroordelen hebben we allemaal.
- ◆ Loop rond en lees de vooroordelen. Geef via een stippensticker/een cijfer aan hoe herkenbaar je elk vooroordeel vindt.

- Rode stip / cijfer 1 = **niet herkenbaar** voor mij (dit zou nooit in me opkomen)
- Oranje stip / cijfer 2 = **enigszins herkenbaar** voor mij (dit zou in me kunnen opkomen, maar eerder uitzonderlijk)
- Gele stip / cijfer 3 = **wel herkenbaar** voor mij (dit zou wel in me kunnen opkomen/dit denk ik af en toe)

Vooroordelen

1. De buschauffeur is een vrouw. Ik ben verrast, want het lijkt me toch niet zo makkelijk voor een vrouw om manoeuvres met een bus vlot uit te voeren.
2. Ik hoor op het journaal dat er een gewelddadige overval gepleegd is. Ik denk: 'het zullen wel buitenlanders geweest zijn'.
3. Ik hoor op het nieuws dat er het voorbije jaar veel migranten de Middellandse Zee zijn overgestoken. Ik denk dat deze mensen hier komen profiteren.
4. Ik zie een meisje met een kort kleedje. Ik denk dat zij zeker iemand wil versieren.
5. Ik zie een vrouw met een hoofddoek. Ik denk dat haar man haar verplicht om deze te dragen.
6. Op de trein ga ik eerder zitten naast iemand van mijn eigen huidskleur dan naast iemand met een andere huidskleur, want dat geeft me een makkelijker gevoel.
7. Enkele jongeren lopen me 's avonds voorbij. Ze spreken een voor mij onbekende taal. Ik voel me onveilig, want ik veronderstel dat ze slechte bedoelingen hebben.

Het ontstaan en de impact van vooroordelen: klassikale bespreking (20')

- ♦ **Vraag aan de leerlingen:** Hoe voel je je na deze oefening? Kies een emoji die het best met je gevoel overeenkomt en teken deze op een post-it.

- ♦ Vraag wie wat extra uitleg wil geven.
 - ♦ Mogelijk zijn sommige leerlingen geraakt door de oefening. Laat hen hierover vertellen, als ze dit wensen. Als leerlingen sterk aangegrepen zijn, kan het ook zinvol zijn om op een ander moment individueel bij hen na te gaan hoe de oefening is binnengekomen.
 - ♦ Benadruk ook dat het benoemen van vooroordelen pijnlijk is en dat je dit zeker niet doet om te kwetsen, maar wel om aan te tonen dat vooroordelen een realiteit zijn. Pas als we ons **bewust** zijn van onze vooroordelen, kunnen we de invloed ervan beperken.
- ♦ Bekijk samen [deze video](#) (eerste 2 minuten) gemaakt door de Anne Frank Stichting.³
 - ♦ Vraag aan de leerlingen: wat betekent een vooroordeel volgens jou?
 - ♦ Je leerlingen zullen misschien opmerken dat de video gemaakt is door de Anne Frank Stichting. In dit geval kan je hen vragen wie Anne Frank was, en waarom de Anne Frank stichting rond het thema van vooroordelen werkt. Aan de hand van het voorbeeld van de Holocaust, kan je de link maken naar de schadelijkheid van vooroordelen en het gevaar ervan wanneer ze op grote schaal worden verspreid.

VOOROORDELEN

Een vooroordeel is een gevormde mening, oordeel of gevoel. Vooroordelen zijn gebaseerd op weinig kennis en feiten, ze worden wel gevormd op basis van veronderstellingen.

- ♦ Laat de leerlingen vervolgens individueel aan de slag gaan met volgende vragen, via een online tool als Padlet, Ahaslides, Google Forms, ... of via post-its die

ze vervolgens op het bord kleven. Geef hen even de tijd om de vragen in te vullen en bespreek vervolgens hun antwoorden.

1. Waarom zijn vooroordelen volgens jou soms nuttig? Of zijn ze dat nooit? Schrijf minimum 2 zinnen.
2. Waarom zijn vooroordelen vaak schadelijk/gevaarlijk/pijnlijk...? En voor wie? Schrijf minimum 2 zinnen.
3. Hoe komt het dat we deze vooroordelen hebben? Waar komen ze vandaan?

VOOROORDELEN

- We hebben allemaal vooroordelen, ze helpen ons om de wereld rondom ons te begrijpen.
- Maar vooroordelen kunnen er onder meer voor zorgen dat we kansen tot ontmoeting missen, of dat we ons anders gedragen naar mensen uit andere groepen toe.
- Vooroordelen kunnen ertoe leiden dat mensen anders behandeld worden (discriminatie), minder kansen krijgen of uitgesloten worden (*zie verder*). In extreme gevallen — bijvoorbeeld wanneer een overheid maatregelen gaat nemen tegen een bepaalde groep op basis van vooroordelen — kunnen ze leiden tot vervolging.
- Ze worden ontwikkeld onder invloed van onze opvoeding, de mensen rondom ons, de media, slechte ervaringen die we veralgemenen....

Meer info: watwat.be⁴

“Stereotypes lose their power when the world is found to be more complex than the stereotype would suggest. When we learn that individuals do not fit the group stereotype, then it begins to fall apart.” — Ed Koch

³ Anne Frank Stichting. Vooroordelen en stereotypen: <https://www.annefrank.org/nl/themas/vooroordelen-en-stereotypen/>.

⁴ Tumult: Wat is een vooroordeel? <https://www.watwat.be/identiteit/wat-een-vooordeel>

Hoe vooroordelen schadelijk kunnen zijn: case (10')

Zeg aan de leerlingen: Iedereen heeft vooroordelen. Vooroordelen zijn normaal, maar kunnen ook schade brengen aan anderen, wanneer ze ons gedrag beïnvloeden.

Projecteer een case, gelinkt aan een vooroordeel dat in het begin van de les (bij de sticker-oefening) aan bod kwam.

→ "De buschauffeur is een vrouw. Ik ben verrast, want het lijkt me toch niet zo makkelijk voor een vrouw om manoeuvres met een bus vlot uit te voeren."

CASE

Een vrouwelijke buschauffeur komt haar rijexamen afleggen in het centrum waar ik werk als examinator. Hoewel ze geen fouten maakt, merk ik dat haar rijstijl niet helemaal soepel is. Ik besluit haar niet te laten slagen. De dag ervoor had ik een mannelijke kandidaat die er erg geschikt uitzag voor de job. Zijn examen verliep redelijk goed, al was zijn rijstijl niet zo vloeiend. Ik vermoed dat hij gewoon een mindere dag had en beoordeelde hem als geslaagd.

Stel de leerlingen drie vragen over deze case. Hang de verschillende antwoordmogelijkheden op in verschillende hoeken van het lokaal. De leerlingen kunnen reageren door bij hun gekozen antwoord te gaan staan. Bij elke vraag zijn er vier antwoordmogelijkheden:

NEE!

Niet echt

Ja

Jaaaa!

Vragen:

1. Heeft de examinator slechte bedoelingen denk je?
2. Heeft er iemand nadeel in deze situatie?

Benadruk naar je leerlingen toe dat er een verschil is tussen **bedoelingen** (intentie) en **effect** (pijn of schade). Ook al heeft iemand geen slechte bedoelingen (intenties), toch kan zijn/haar gedrag of uitspraken wel pijn of schade veroorzaken. De examinator uit situatie 1 is zich er misschien niet van bewust dat hij een vooroordeel heeft, maar het vooroordeel kan wel zijn beoordeling beïnvloeden.

Mogelijks noemen je leerlingen zelf het begrip 'discriminatie'. Je kan hen vragen wat dit betekent of het begrip zelf aanbrengen.

Discriminatie is het ongelijk behandelen van mensen of groepen (meestal minderheden) op basis van persoonlijke kenmerken zoals geslacht, genderidentiteit, afkomst, huidskleur, nationaliteit, geloof, leeftijd, seksuele geaardheid, taal, gezondheidstoestand, politieke overtuiging enzovoort.

Je kan eventueel ook een tweede case aanbrengen:

→ Ik hoor op het nieuws dat er het voorbije jaar veel vluchtelingen de Middellandse Zee zijn overgestoken. Ik denk: 'zoveel mensen die hier komen profiteren...'

CASE

Op mijn school praten we soms over vluchtelingen op de speelplaats. De meeste van mijn klasgenoten delen mijn mening: we vinden dat er te veel vluchtelingen naar België komen en denken dat ze komen profiteren. Onlangs is er een nieuwe leerling in mijn klas gekomen. Hij is gevlucht uit Syrië. We weten het niet, maar hij heeft een moeilijke tijd achter de rug: het achterlaten van zijn vrienden en vertrouwde omgeving in Syrië was heel zwaar, en nu voelt hij zich verloren in een nieuw land, met een nieuwe taal en andere gewoonten. De leerkracht vraagt of iemand hem wil rondleiden op school. Niemand meldt zich aan, uit angst voor negatieve reacties van klasgenoten.

Vraag aan de leerlingen:

1. Hebben de leerlingen die denken dat mensen op de vlucht hier komen profiteren, slechte bedoelingen (intenties), denk je?
2. Heeft er iemand pijn/schade/problemen door de vooroordelen die leven in de klas?

Hoe omgaan met vooroordelen: afsluitend gesprek (10')

Laat de leerlingen in een cirkel zitten. Herinner je leerlingen nog even aan de gespreksafspraken die jullie hanteren. Doe een kort afsluitend gesprek aan de hand van volgende vragen:

- ◆ Hoe ga jij om met vooroordelen? Ben je je bewust van je vooroordelen? Probeer je er iets aan te doen?
- ◆ Hoe ga jij om met vooroordelen van mensen in je omgeving? Ga je met deze mensen in dialoog?
- ◆ Wordt elk individu in de maatschappij even vaak geconfronteerd met vooroordelen?

C. Inlevingsspel: all that we share

 30 minuten

Doel: Je ging met je klas aan de slag rond gevoelige thema's. Deze oefening zet in op verbondenheid en is daarom een mooie afsluiter van het eerste deel van dit lespakket. Het maakt leerlingen bewust dat verschillen er mogen zijn, maar dat we ook héél veel delen.

Risico/gevoeligheid: Laag.

Materiaal & voorbereiding:

- ♦ Maak 4 "hokjes" in de ruimte met schilderstape of tafels.
- ♦ Bereid vier fiches voor met op elk fiche één van de volgende vier termen: sportief, artistiek, technisch/wetenschappelijk, sociaal.

Deze oefening is gebaseerd op de video "[All that we share](#)". Je kan deze zelf al eens bekijken om een goed beeld te krijgen van de oefening.⁵

Vorbij de hokjes: oefening (20')

- ♦ In de maatschappij worden we vaak in hokjes geplaatst en plaatsen we onszelf ook in hokjes. Wat zijn enkele van deze hokjes/categorieën? (Je kan hierbij verwijzen naar de oefening met de identiteitscirkel)
 - ♦ Noteer dit aan de rechterkant van het bord
- ♦ Voor dit spel konden we maar 4 "hokjes" kiezen en besloten we om fictieve categorieën te gebruiken. Stel je voor dat de maatschappij in 4 grote groepen is verdeeld, niet volgens de criteria die jullie opsomden, maar volgens specifieke talenten. Het is een fictief voorbeeld, maar laten we ons voorstellen dat de maatschappij hiertoe wordt herleid.
 - ♦ Noteer dit aan de linkerkant: sportief, artistiek, technisch/wetenschappelijk, sociaal.
 - ♦ Hang de vier fiches op, bij elk hokje één.
- ♦ Vraag nu aan de leerlingen om de categorie te kiezen die het best bij hun past (ze moeten één categorie kiezen!)

- ♦ Laat de leerlingen zich inleven in de categorie waarin ze zich geplaatst hebben:

- ♦ Toon me jullie sportieve look! Toon me je wetenschappelijke look! Enz.
- ♦ Doe alsof je een soort bende bent, toon je competitiegeest, toon dat je beter bent dan de andere groep. ...

- ♦ Zeg aan de leerlingen: Ik ga jullie nu enkele vragen stellen. Als het antwoord voor jou "ja" is, mag je uit je hokje stappen, naar voren komen en voor de klas gaan staan (en zo creëer je een nieuwe groep). De vragen zijn gevarieerd, sommige zijn grappig, andere zijn meer persoonlijk.

- ♦ Wie van jullie is de clown van de klas of van de familie?
- ♦ Wie heeft er overbezorgde ouders?
- ♦ Wie heeft er een piercing of tatoeage?
- ♦ Wie danst er graag?
- ♦ Wie vertrouwt de politie niet?
- ♦ Wie is er ooit uitgelachen om zijn uiterlijk?
- ♦ Wie is er verliefd?
- ♦ Wie houdt er van eten?
- ♦ Wie denkt dat we samen sterker zijn dan verdeeld?
- ♦ Wie heeft er een huisdier?
- ♦ Allemaal in het midden: blijf daar.

Toon de video "[All that we share](#)" nu ook aan je leerlingen.

Nabespreking (10')

Vraag aan de leerlingen:

- ♦ Wie vond deze oefening leuk? Waarom?
- ♦ Wie vond deze oefening niet leuk? Waarom?
- ♦ Waarom zien we soms vooral wat ons verschillend maakt en niet wat we delen?
- ♦ Hoe kunnen we vooroordelen en etiketten doorbreken?
 - ♦ Er is meer dat ons samenbrengt dan we denken.
 - ♦ Een open houding, nieuwsgierigheid naar de andere, zorgt voor verbinding.

Rond af: Bedank de leerlingen. Als de gesprekken op een positieve manier gelopen zijn, kan je dit ook specifiek benoemen.

⁵ TV 2: All that we share. <https://www.youtube.com/watch?v=jD8tjhVOITc>

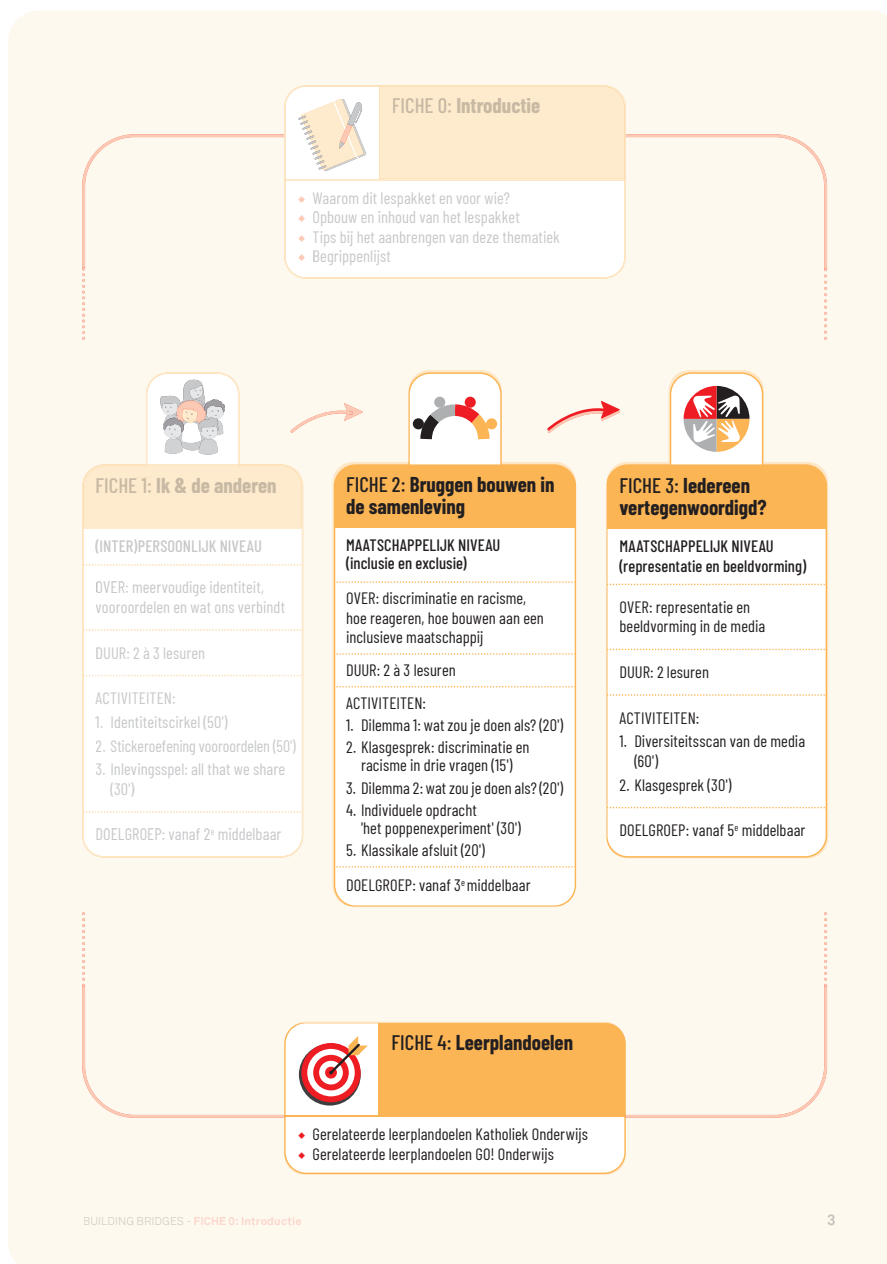

Wegwijzer voor jou als leraar:

Je hebt nu het **eerste deel** van dit lespakket afgerond.

Wil je met je leerlingen nog verder ingaan op de thema's identiteit en vooroordelen? Bezoek dan de gratis [digitale leeromgeving](#) van Caritas International.⁵ In de module 'identiteit' vind je achtergrondinfo en tal van toegankelijke video's op maat van de leerlingen, die je kan inzetten in je lessen. Meer info over de leeromgeving vind je [hier](#).⁶

In het **volgende deel** van dit lespakket (deel 2) staan we stil bij het feit dat mensen nog vaak in hokjes worden geplaatst op basis van hun nationaliteit/verblijfsstatus, afkomst, zogenaamde raciale fysieke kenmerken of geloofsovertuiging. De leerlingen zullen ontdekken wat racisme is, hoe het zich kan manifesteren en hoe ze kunnen reageren op ongewenst gedrag of ongepaste uitspraken. Ze zullen nadenken over wat we nodig hebben om tot een meer inclusieve/solidaire samenleving te komen.

⁵ www.caritasacademy.be

⁶ <https://www.caritasinternational.be/nl/projects/educatie/lesmateriaal-gratis-digitale-leeromgeving/>

Bijlage - Werkblad: oefening identiteitscirkel

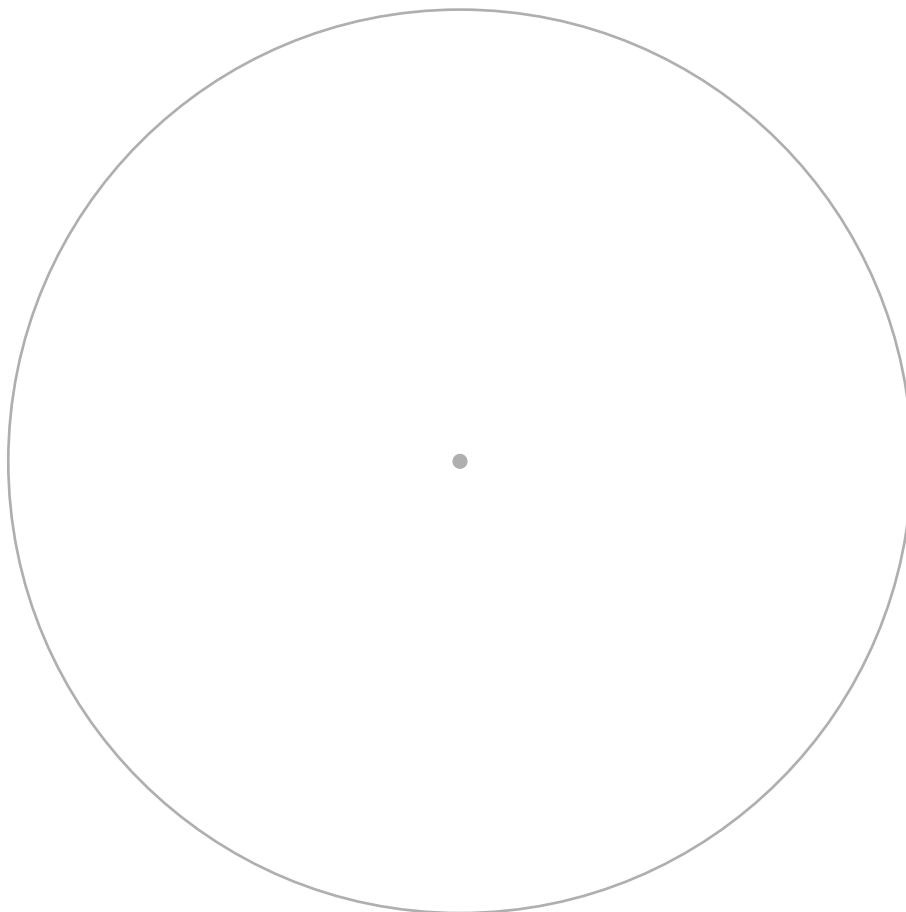
Deze dingen maken je tot wie je bent:

Bijvoorbeeld bepaalde hobby's, broers/zussen, interesses, karaktereigenschappen, afkomst/nationaliteit, leeftijd, geloof, andere zaken die je uniek maken, ...:

◆	◆
◆	◆
◆	◆
◆	◆
◆	◆
◆	◆

Cirkel (identiteit):

- ◆ Verdeel de cirkel in stukken en schrijf bij elk stuk een aspect van jouw identiteit. Geef de dingen die heel belangrijk zijn een groter stuk, wat iets minder belangrijk is een kleiner stuk.

Cirkel (in - uit):

- ◆ Zijn er aspecten die jou soms/vaak het gevoel geven “erbij te horen”? Noteer een 2-tal voorbeelden in de cirkel.
- ◆ Zijn er ook aspecten die jou soms/vaak het gevoel geven er “niet bij te horen”? Noteer een 2-tal voorbeelden aan de buitenkant van de cirkel.

